

[Undervisningsministeren.]

dels som overtimer af det faste lærerpersonale, pr. 15. august i år således 1 650 stillinger, og dels af seminarieelever som vikarer, nemlig 800-900.

Behovet for lærere har i de senere år vist en stærkt stigende tendens og er i dag væsentlig større, end det for blot nogle år siden kunne påregnes. Som anført i bemærkningerne til lovforslaget er der flere grunde hertil. De landkommuner, hvis skolevæsen ikke har opfyldt kravene i folkeskoleloven af 1937, har efter gennemførelsen af den i 1958 foretagne ændring af folkeskoleloven i betydeligt omfang udbygget deres skolevæsen, således at børnene får det større antal undervisningstimer, som allerede folkeskoleloven af 1937 kræver. Endvidere er de forbedrede muligheder, som ved ændringen af folkeskoleloven er tilvejebragt for en videre frivillig udbygning af landkommunernes skolevæsen, i høj grad blevet udnyttet.

Der er således i 1960 i hele landet blevet oprettet i alt ca. 700 nye 8. klasser og 128 9. klasser. I 1961 er oprettet ca. 1 000 8. klasser og ca. 250 9. klasser. For så vidt angår realklasser, er der siden 1959 oprettet i alt ca. 150 nye 1. realklasser. Disse forhold har naturligvis bevirket en stigning af antallet af nyoprettede stillinger. Medens dette tal i årene indtil 1959 gennemsnitlig androg ca. 800 om året efter fradrag af nedlagte embeder, var det i 1959 steget til 1 296 og må i år forventes at ville nå op på 2 160. I dette meget store tal indgår sikkert for en del kommuners vedkommende beregninger, der har udgangspunkt i nedsættelsen af lærernes pligtige timetal, som i sig selv må forventes at ville øge lærerbehovet med ca. 2 500 lærere, om nedsættelsen blev praktiseret overalt. En anden faktor, der bidrager til at presse lærerbehovet i vejret, er, som allerede antydet, at et stigende antal fortsætter deres skolegang i folkeskolen efter undervisningspligtens ophør.

Af bemærkninger til lovforslaget fremgår, hvilken udvikling der kan regnes med for dette område.

Det er klart, at det med baggrund i den usikkerhed, der knytter sig til hele dette forhold, i høj grad må blive beregninger, der har skønsommæssig karakter. Ganske uan-

set hvilken udstrækning undervisningspligten har, er det i hvert fald givet, at de ældre årgange inden for skolen støt vil øges, og det må her erindres, at de ældre årgange blandt andet på grund af det højere timetal stiller større krav med hensyn til antallet af lærere end de yngre årgange.

Det rette middel til at afhjælpe lærermanglen på længere sigt er en forøgelse af antallet af dimitterende fra seminarierne.

Dette tal er steget betydeligt i de sidste 7-8 år, dels ved optagelse af flere elever på de bestående seminarier og dels ved oprettelse af nye seminarier. I 1953 dimitteredes der i alt 968 lærere og lærerinder, og dette tal er i år steget til ca. 1 800 lærere og lærerinder. Fra 1964 vil det årlige dimitterental ligge omkring 2 200. Selv om dette er et overordentligt stort tal, må en yderligere forøgelse søges gennemført, og det må herunder overvejes at øge de bestående seminariers kapacitet.

Til delvis afhjælpning af den akutte lærermangel er der, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, gennemført forskellige midlertidige foranstaltninger. Ministeriet har således rettet en indtrængende henstilling til de lokale skolemyndigheder om midlertidigt at nedskære antallet af undervisningstimer, især i kommuner, hvor antallet af undervisningstimer væsentligt overstiger de i folkeskoleloven fastsatte krav.

Man har endvidere over for de lokale skolemyndigheder henstillet i størst muligt omfang at undlade at besætte ledige eller nyoprettede stillinger og i stedet søge disse stillinger varetaget som overtimer af det allerede ansatte lærerpersonale.

I denne forbindelse fremhæves, at der er tilvejebragt hjemmel for at yde kommunerne sædvanlig lærerlønrefusion på 85 pct. af udgifterne til besørgelse af alle timer, som læses i henhold til undervisningsplanen, d. v. s. også udgiften til vederlag til faglærere og til overtimer. Som tidligere nævnt bestrides en ikke uvæsentlig del af de ledige stillinger af seminarieelever. Der er af ministeriet givet tilladelse til, at seminarieelever både fra den 4-årige og den 3-årige linje kan udsendes som vikarer i 5 måneder.

De af undervisningsministeriet nedsatte udvalg, lærerbehovsudvalget og læseplans-